

EGYETÉRTÉS

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. HÍMZÓ-UTCA 1. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAPEST, IV. HÍMZÓ-UTCA 1. SZ.

Az új országgyűlés.

Üdvözöljük az új országgyűlést. Együtt vannak ismét a nemzet választottjai, a népek képviselői, az egyház vezetői, az országunk zászlósi, a vármegyék kormányzói s mindazok, kik a népek bizalmánál, a királynak Kegyelmének vagy a születésnek és vagyonnak szerencsésjénél fogva arra hívaták, hogy Magyarország népének és minden nemzetének törvényt hozzanak.

Itt van, itt lesz a király is. Szent István kora óta összegyűlt nagy nemzeti Hagymányok jelöltik meg uralkodásának jogait és kötelességeit. A magyar nemzet ragaszkodása és példás hűsége környézi trónusát s minden szava, melyet kiejt s minden cselekedete, melyet végrehajt nemzetünkért: ezerszeresen nagyitva és színezve verődik vissza a nemzeti hála prizmáján keresztül.

Nem boldog a magyar: hiába mondanók. Erkölcsei nem rosszak, de jóléte csekély. Életkedve, munkádkodva, önzertve elég nagy, de reményei a közel jövőre hervatagok. Sokja hiányzik, a minnek meg kellene lenni s a mi meglehetne: jó kormány, bílcis törvényhozása, állami terheinek megfelelő állami hatalma és méltósága. Ezek hiányoznak. Kormányoknak bűnei, törvényhozásoknak mulasztásai állják útját boldogulásának. De bár mind azt tudja, sem szivében, sem szavával, sem tetteivel nem a királyt, nem a szent koronát viselőjét tartja ezért felelősnek. Egyetlen alkotmányos és nem alkotmányos népe sincs a világnak, melynél igazabb, komolyabb való-ág volna az alkotmányosság amaz egyik alapelve: a király szent és sérthetetlen.

Ó fogja most is meggyitni azt az országgyűlést, melyhez ez uttal kapcsolódvák szerény reményeink. Bizony szerények a remények s még ezek teljesedésében se tudunk vakmerően bízakodni. A kormány ugyanaz, mint a mult országgyűlésen volt. Feje nem változott, tagjai változatlanok maradtak. Voltaképen egy emberből áll a kormány és ez Tisza Kálmán. A miniszterek csak osztályfőnökök mellette. Pedig Tisza Kálmán nem nagy államférfi, hanem csak ügyes miniszter. Milyen nagyok s milyen ügyesek tehát a többi kormányfőférfiak.

A pártok is ugyanazok, mint a mult országgyűlésen. A kormánypárt egy oly nagy és egységes; ép annyira nékülözti a notabilitásokat és kezdeményezési képességet, mint nélkülözte eddig. Új embereit nem ismerjük és a régiéket se igen ismerjük. El vannak benne egyengeltve az emberek, mint a katonasorban, hogy se nagyok, se kicsinyek, hanem egyformának lássék mindenki.

A mérsékelt ellenzék kissé megerősödvé jött ki a választási csatától. Vajjon több munkádkodva lesz-e, mint a mult országgyűlésen: ezt most még vezérei nem tudják meg-

mondani. Két alakúsága valószínűleg újra előtérbe nyomul, ha vitázni kívonul a parlament porondjára. Konzervatív és liberális lesz egyszerre. Oly betegség, melyet inkább táplálna, mintsem kigyógyítana a kormány, ha volna is ellene gyógyszer.

A függetlenség párt régi elvét, régi zászlószíneit hozza ismét a parlamentbe. Régi tagjai közül hiányoznak néhányan, régi élénksége nem csökkent meg semmiképen. A politikai helyzet s a kormányzat rendszere, a multnak emléke, a jelennek törekvése s a jövődönék reménye teszi szükségessé e pártot s jelszavát. Vajha eszméi csak részben is mielőbb diadalmaskodnának.

Az antiszemita-párt is be fog állni most már a parlamenti csatásorba. A mult országgyűlésen kis emberei nagy jelszavakkal és nagy szenvedélyekkel hadakoztak. Most tagjai háromannyian vannak, mint a mult országgyűlésen. Jelszavai aligha változnak egyelőre, szenvedélyei azonban valószínűleg el fognak csillapulni.

A politikai rendszer se változott semmit. Ausztriával és Boszniával szemközt ugyanabban a helyzetben vagyunk, mint négy hó előtt. A deficit talán nagyobb lesz valamivel, de ezen nincs mit csodálkoznunk. Az adók és költségek is nagyobbak lesznek, de ezt e rendszer alatt természetesnek kell találnunk. Vajjon mit fog kezdeményezni a kormány s mit fog végezni az országgyűlés?

Beszélnék reformjavaslatokról. Főrendiház átalakítása, ötéves mandátum, bünyvendi eljárás, sajtótörvény szigorítása, tisztviselői állásának s felelősségének szabályozása: ime ezekről szól az ígért és fenyegetés. Vajjon mit vált be egyik is, másik is: ki tudná azt most megmondani. Nagy embere nincs a parlamentnek, nagy eszméje nincs a kornak, nagy és nemes szenvedélye nincs a nemzeteknek: ez a rideg valóság. Ha csak egy is születne a három közül: megteremtendő, maga után vonná a másik kettőt. De valószínűleg nem születik meg mostanában egyik sem, a mi azt jelenti, hogy nagy alkotások a közel jövőben nem várnak reánk.

E mégis távol minden kishitőségétől, nem reménytelenül nézünk az új országgyűlés elé. A közérkölcök ugyan hanyatló irányban vannak, de annyira még se hanyatlottak, hogy az országgyűlés a tapogatózó reakcióit lebirni, megakasztani ne tudná. S most és egyelőre ez is nyereség.

Százhusz új tagja van a képviselőháznak. Erjesztő anyag találkozik ezek közt, s bizton számíthatunk arra, hogy Horvátországgal a viszony nem rosszabbodni, hanem javulni fog; hogy kormányzat és közigazgatás terén nem jelentéktelen javítások következnek be; hogy a közösügyi és pénzügyi terhek fokozása ellen erélyesebb lesz, mint eddig volt — a tiltakozás, s hogy végre magukban a népretekben is mind szélesebb és mélyebb lesz a józanabb politikai eszmék terjedése. Ezt várjuk mi az új országgyűléstől. Ennek reményében üdvözöljük őt.

Budapest, szept. 26.

A képviselőház holnap e hó 27-én d. e. 10 órákor (és nem 11 órákor) ülést tart.

A főrendiház ez év szeptember hó 27-én szombaton d. e. 11 órákor általános értekezletet, 12 órákor pedig ülést tart.

A képviselőház holnap, e hó 27-én délelőtt tíz órákor — és nem mint előbb jeleztük volt, 11 órákor — tartja első ülését, melynek egyedül tárgyát a trónbeszéd meghallgatására vonatkozó koronközi értesítés képezi. A házszabályoknak az első ülésre vonatkozó szakasza így szól: «A képviselők a megjelenésre a törvény által engedett napok harmadikán d. e. 10 órákor, az országház termében összegyűlve, a legelső tag, mint koronközi az elnöki, a legfiatalabb hat tag, mint korjelzők a jegyzői helyeket elfoglalják.» A házszabályok ez intézkedése értelmében az első ülésen megjelent képviselők megválasztják a koronközi, mire ez elfoglalja helyét s felszólítja a legfiatalabb képviselőket, hogy a jegyzői helyeket foglalják el. Ennek megtörténte után a koronközi megnyitja az ülést s felolvastatja a miniszterelnök által, melyben értesíti a házat, hogy az egybehívott országgyűlés e hó 29-én déli 12 órákor fog a király őfelsége által a királyi várak nagy termében ünnepélyesen megnyitni.

Az átirathoz mellékelve van a megnyitás alkalmára megállapított udvari szertartás sorrendje. A koronközi az átirat felolvasása után felhívja a képviselőket, hogy minél nagyobb számmal jelenjenek meg a trónbeszéd meghallgatására, egyuttal jelenti, hogy a legközelebbi ülés hétfőn, e hó 29-ikén d. u. 1 órákor lesz, melyen az alakuló gyűlés ideje és az egyéb leendő sorrendje állapítottik meg. Az első ülésnek egyéb rendes tárgya nincsen, de esetleg történhetnek felszólítások. Így a mult országgyűlés első ülésén Irányi Dániel szólalt fel az elen, hogy a megnyitás alkalmával a várakban a magyar és horvát nemzeti lobogóknak kívül a feketeszlárga lobogó is kiűzőssék. Továbbá észrevetéseket tett a megnyitási ünnepi szertartásnak egyik-másik pontja ellen. — A koronközi most is, már negyedik ízben Boér Antal lesz, mint legelőbb a képviselők közt. Hogy kik lesznek a korjelzők, az még nincsen megállapítva. A legfiatalabb képviselők, a kiknek sorából fognak vétetni a korjelzők, a következők: Földváry Miklós (szabadlevél párt), Hertelendy Ferenc (m. ell.), Rács Géza (antiszemita), Vadnai Andor (antisz.), Győrffy Gyula (füg.), dr. Münnich Aurél (szabadlevél p.), Lónyay Sándor (szabadlevél p.), gróf Kinsky Jenő (m. c.), Just György (sz. p.). — A főrendiház első ülésének tanácskozásait hasonlóképen koronközi vezeti (A mult országgyűlés megnyitása alkalmával Eötvös József br.) Felolvastatik a miniszterelnök átirata és az ünnepi szertartás sorrendje, mire a ház megalkítja az igazoló bizottságot. Az igazoló bizottság azonnali üléstől és a megkívánt 50 tagot igazolja, a mirol kis szünet után megteszi jelentését. Az ülésnek egyéb tárgya nincsen.

A képviselőház alelnöki állására nézve a kormánypárt híré szerint úgy intézkedik, hogy egyik alelnökül újból Szondiák Pál választassék, a másik alelnök pedig ideiglenesen Boér Antal koronközi legyen. Ez utóbbi intézkedés nyilván a végbéli történi, hogy majd később, ha Kemény János báró a pótválasztások alkalmával bekerül a házba, újból őt választassék meg egyik alelnöknek. A jegyzői karban két változás okvetlenül lesz, a képviselőnek most meg nem választott Duka Ferenc helyett a függetlenség párt részéről más lesz a jegyző, s más lesz a mérsékelt ellenzék Fenyvessy Ferenc helyett is, a ki most nem vállalja el a jegyzőségét.

A közösügyi költségvetés végleges megállapítása tárgyában a főrendiház a király előléle előtt ma délután 1 órákor közös miniszteri értekezletet volt, mely hosszabb ideig tartott. Az értekezleten részt vettek a közös kormány részéről: Kálnoky Gusztáv gróf külügyminiszter, Blyand-Rhodit gróf hadügyminiszter, Sternek br., a hadügyminiszter utlagos vezetői és a hadügyminiszter utlagos vezetői.

Kállay Benjámin közös pénzügyminiszter; az osztrák kormány részéről: Taaffe gr. miniszterelnök és Dunajewsky pénzügyminiszter, a magyar kormány részéről: Tisza Kálmán miniszterelnök és Szapary Gyula gróf pénzügyminiszter. A delutáni ülésben a jövő évi közös költségvetési előirányzat végleges megállapított. A delegáció egyfelváltásának napja, tekintettel a magyar országgyűlés képviselőháznak meghallgatására és a felirat vitára, a melynek tartalmára előre meg nem határozható, véglegesben nem jöhetett ki, de legkésőbb október 25-re van számbázva véve.

Albrecht főherceg tábornagy a közös hadsereg felügyelője ma delután Bécshől ide érkezett, itt tartandó katonai tanácskozásban részt venni.

Mint értesülünk, a gácsországi Carl-Ludvig vasutársaság a közös hadügyminiszterium rendelkezete a július 1-én a forgalomnak átadott jaroslau-szokolai vasut mentén, még pedig oldalt a Jaroslau és Szu-churov között a Szan folyón keresztülvívó hidtől, nagyobb szabású és a galogynak szánt erődítéseket készíttetett. Az ezekhez szükséges faanyagot már béke idején is készen tartják a helyszínén, ugy hogy mozgósítás esetén csakis az egyes részek összeállításához kell fogni. Ausztria-Magyarországon ez az első eset, hogy béke idején is erődítéseket emelnek a vasut mentén. Németországban az utóbbi időben ez már több, az orosz határhoz közel fekvő vasuti ponton megtörtént. A rendszabály valószínűleg oda irányul, hogy egy Oroszország ellen folytatott háboru esetén a határon betérő orosz lovasság előnyomulásában lehetőleg feltartózkodassék.

Az országgyűlési pártkörökből.

Az országos függetlenség párt tagjai ma este tarták elő értekezletüket kecskeméti-utcai új helyiségükben. A függetlenség programmal megválasztott képviselő még miniesek a fővárosban valamenyien s többen csak a legközelebbi napokra jelentették be megérkezésüket. Mégis szép számmal, mintegy 35-40-en jelentek meg az első értekezleten, többen az utak közül is, kik a mult országgyűlésnek nem voltak tagjai. Az értekezlet 6 órákor vette kezdetét. Madarász József, mint a part legelsőbb tagja foglalta el a koronközi mint a mult országgyűlésnek s miután néhány szóval kifejezést adott sajnálkozásának, hogy a part kiváló tagjai közül többeket nem üdvözölték beszúlettel megöltök helyükön az alkalmossal, félkörte a megválasztottakat, hogy a háza függetlenségének, állami önállóságának ügyét, mint a part legelsőbb célját, mindig szem előtt tartva, azt diadallal segíteni legjobb tehetségük szerint hozzafüli kötelességüknek tekintik. Ezután tekintettel a még távollevőkre s azokra, kiknek még bővebb tájékozásra van szükségük, mielőtt az alakulásba befolyásnak, elhatározták, hogy a pártok megalkotására október hó 1-én d. u. 6 órája tüzök ki, a párttagok a szükséghez képest addig is értekezletet tartván a koronközi előléle mellett. A part programjának részletesére vonatkozó indítvány a 29-ikén tartandó értekezleten fog tárgyalatni.

A mérsékelt ellenzék párt köre csak vasárnap tartja első értekezletét, de a klubban már megkezdődött a mozgalmás élet. A part tagjainak a fővárosban vannak már s többnyire be is iratkoztak a körbe, hol esteinkin gyűléseknek össe. Az új tagok közül elsőnek Károlyi Sándor gr. és Lipthay Béla br. iratkoztak be; ezeken kívül eddig a következők új tagok léptek be a körbe: Gyapay Gónes, Doda Béla, Kinsky Jenő gr., H. Ábrányi Kornél, Nollár Antal, Inkey László, Botlik Géza, Lázár Mihály és Sápely Gyula. Állítólag a körnek már most is több tagja van, mint volt a mult országgyűlés végén. A rendezésben az új tagok közül vendégszereket is vannak, ilyenek: Sciucovszky János Nórádmegyei alispánja és Botlén Pál gróf. A part körében jelen élénk hangulat uralkodik s a partférfiak azon vannak, hogy a part mind élénkebb tevékenységet fejlessen majd ki a kibővíteni való politikai harcokban. A legközelebbi teendőket iránt a part vasárnap tartandó értekezletén fog tanácskozni. Úgy hallatszik, hogy a mérsékelt ellenzék a maga részéről is fog elnök-jelöltet felkínálni. A jegyzőségre nézve, azt

hírolottuk, hogy Fenyvessy Ferenc, a ki a mult országgyűlés alatt a mérsékelt ellenzék részéről volt egyik jegyzője a háznak, most nem rekedtél erre az állásra, hanem a párt valamelyik fontosabb bizottságába fogja jelölni. Apponyi Albert gr., a part vezére ma delután jelent meg a körben először s a jelenlévő képviselők tündető éljenzessel fogadták.

Az országgyűlés antiszemita párt is élénk tevékenységet fejt ki az alakulás körül. A pártkor helyisége a külváros 1. sz. alatti ház első emeletén van, hol már is nagy mozgalmás uralkodik. Az antiszemita elveket valló országgyűlési képviselők, már nagyrészt felgyűltek a fővárosba, közülök alig hiányzik egyik-kettő. A part alakuló gyűlésének ideje még nincs kitűzve.

As országgyűlési szabadlevél párt ma délut. u. 6 órákor tartá első értekezletét. Már jóval az értekezlet megnyitása előtt nagy számmal gyűltek a part tagjai a kör helyiségébe. A kormány részéről megjelentek: Tisza Kálmán, Szapary Gyula gr. Öcsényi Béla h. Pásztor Ivadár, Trejort Antal és Bedekovits Kálmán miniszterek. Tisza miniszterelnök megjelenésekor zajosan megjelölték.

Az értekezlet megnyitása után Tisza Kálmán miniszterelnök ajánlára a part mindközölje között közös felkínálással ismét Vízcsily Gusztáv miniszter Vízcsily gr. elfoglatván az elnöki széklet, következők beüdvözöltek üdvözli a pártot: Tiszti értekezlet Fogaadják öszinte köszönetemet, hálás elismeréssel ezon megítéléséért, melyben most részesíteni méltóztatnak. En élénken áztrom, hogy ama kötelemlenek, melyek állományom kapcsolók, elcsiget lenni csak egy bírók, ha erom gyöngyöcske becses elhűzőkkel, tehetséges hiánya jóakór segítségkkel kiállók. Ezeket kénytelenem és magamat önköz bizalmára mellőlvé tenni legelőbb üdvözlőm s megvezetést igyekeztem leendő. (Tetszés.)

Első találkozásunk s pillanatában pártunk melébe és komoly hivatást még csak vázolni sem lehet feladatunk. De ha alkotmányos intézményünknek üdvéreményét alapon való fejlesztése s a szabadevű haladás felgyorsítása egy államháztartásunk egyensúlyának helyreállítására képezték pártunk csaknem tíz múltjának kiváló működése, most eddigi alkotásaink megővése s ezeken a jövő számára leendő biztosítás is kell, hogy munkánkóknak rúnkba felvétsék. E pártunk hivatása, a hivatás fogva a kormányzat egyes ágazataiban felmerülnek nehézségek leküzdése s a jövőre is ez fogja egyik feladatunk valószínűleg képezni. — Öszinte sajnálatot érzünk a mult országgyűlési párt képviselőitől, kiket a mult országgyűlési párt képviselői nem üdvözöltek. Ezen a párt alelnökének szintén egyhangúlag Dániel Pál és szótárolású Miklós választották meg. A jegyzői helyei később fognak betöltetni. Tisza Kálmán miniszterelnök erre a mult országgyűlés megalkotásának módjától olvassa fel, mit ezuttal is követelmények tart.

E szerint a szabadevű ülésen, mely d. e. 10 órákor fog megtartatni, a háznak indítványára kijelölték a koronközi. Következik a miniszterelnök átiratának felolvasása az országgyűlés ünnepélyes megnyitására és az ez alkalomra megállapított ünnepélyes sorrendje.

A csengettyű.

Csingi-lingi-lingi-ling! Mehet! Egy fűtly s acédtollam a gondolat göze által hajtvá, megindul a papíros hátán, és az olvasó elé siet, hogy röpké gondolataimat elcsévege. — Csak nem akar a csengettyűről tárcázni írni? Kérdik szamosan ijedten. — Miért nem? A csengettyű társadalmi életünknek igen fontos tényezője s mindenesetre több a eseménnyel, a melyről szinten sokat írtak már. — Ugyan kérem, szálljon ki az első állomáson, azzal maradjon a bevezetésnél! — rimánkodik a sok közül egy bájos gyermek. Félek, hogy az ön csengettyűje elullat. — Kétfős ok, hogy az eszmét el ne ejtsem. Avagy azt hiszik, hogy az embereket a mai világnan elaltatni nem érdem? Aztán nem fogok én önöknek sen a magyar képviselőház, sem a zágrábi tartománygyűlés csengettyűjéről szónokolni, habár az első a parlamentnek legönzletlenebb s legszorgalmasabb s a második a legzajosabb tagja s így megérdemelné a kellő méltatást; ama csengettyűnek sem vitatom a fontosságát, a melynek hangjára az Úr házában bédre onolnak a hírvők, mert hiszen a mi kör — sajnos — hitetlen; nem ismétlem ama válogatott kifejezéseket sem, melyek akkor születtek meg a házasterek ajkán, midőn öket dermesztő hűdeghem meg ágyúkból szőlőjta ki a ház csengettyűje; azt a halást sem fogom eszemtelni, melyet a farsangi néselédek között a eszetemes csengettyűje előidéz; nem számolom elő ama különböző érzelmekek, melyekkel a sápadt arcú, beest szöngű gyármanusk kísér a deli és az esteli csengettyű hangját; melözom amaz örömeke esetelést, melyek a vasuti csemgettyű hangjára bizonyos pentárkokok s arvapénzkezelők keblét magásra dagasztják; én csak a szellem, a lemondás, és a halál csemgettyűjét fogok csévegni. E három példa igazolul fogja önöknek, hogy a csengettyűről érdemes volt csévegni. — Ah, mit szerelem? Köznapi dolog! — Lemondás? No még csak az kellene! — Halál? Vajjon ki gondolna erre! — Ne tegyék le még kérem ezt a lapot! Nemde ismerik Lujza nagyságot? Hogy ne ismernek X város elkenyvezett gyermekét, kiknek még soha sem szúgk kellemetlen dögöt a fülebe, kit minden nő

irigy szemmel mérget s kire minden férfi imádatlalt tekint. — Ön is? A megszületendő kivételes, ideiglenes sajtótörvény nevében megiltjuk önök. — Csak csendesen, különben egy szót sem szól, s önök kénytelenek lesznek ébren álmodni, a mi, Saphir szerint, a fiatal férj közelében nagyon kellemetlen. Tehát Lujza nagysám türelmelemül méregelt szobájának hosszát és szélességét. Megáll, leül, majd ismét felpattan, az ablakhoz siet s az utcán hullámzó tömegré tekint. Szép szemei, úgy látszik, keresnek valamit vagy valakit. De haszatlán, a tömegből egyetlen alak sem vonja magára az ő figyelmét. Visszahuzódik, az órára tekint, s bárszony hajfűrtjei között kemény csatát vívnak jobb és bal kezének rózsás ujjai. — Borzasztó — sohajlja. — Még se jön! Hálátlan. — Haragos, hideg lesznek, mint egy nihilista! S e komoly elhatározással a támlásszék lágy karjai közé dobja magát. Kezébe veszi az épen előtte heverő könyvet s olvas. Azaz, hogy nem olvas... a «Házasságtörés drámája» már ott hever a padlón s iczi piczi lábai össze-vissza gyűrök velin lapjait. — Hátha ő is hű-tel-len? Istennem, az nem lehet. Hahaha! Oszkár és hűtelen? Bohóság! De hát mért akadt épen a «Házasságtörés drámája» a kezében? Miért? — Igen, miért? S ez a fogas kérdés annyira összevissza kuszája gondolatálal, hogy egyszerre csak egy nagyot ásít és — a felelet megvan. — Unalomból, prszre hogy unalomból. Ah, házasságtörés és unalom. Szent Péter és egy modern Éva! Hogy kerülhetnek ezek egy föld alá? És mégis ugy van, a nők tejeskéjében, mikor egy unatkoznak, még borzasztóbb dolgok is össze-párosulnak. S aztán miért is unatkoznak Lujza? Hiszen több az imádója, mint az uja. Ime, ismét az ablakhoz fut, operajkát az ősz szőlője csókossá, de a csókban — ugy találja — több a képzélet, mint a valóság s Lujza ismét a pamlogon sóhajt. — Csingi-lingi-lingi-ling! — Mily varázshang! A bájos alak felpattan, az ajtó felé rohan, szeméi szikráznak, lélekzete elakad, keble hullámlázik s egész valóját kimondatahatalan érzet hatja át. — Hogyan? A csengettyű? — Igen, a csengettyű hangjának elnémulása után mosolygova nyújja a belépo Oszkár felé kezét, azzal asztalához lép, egy kis kalapácsal ráüt az ezüst csengettyűre —

— Csengetni méltóztatott? — kérdi fejét beduzva a szobacucuzus. — Senki számára sem vagyok itthon! Érted? — Értem! — Önök is értik. — Ez a csengettyű a szerelem csengettyűje. Lujza nagysám nem mutatkozik többé! — És önök? — Haggjuk el a gazdag erők övezte völgyet, amelyen virággyékent pihen X város; lépünk a zajos világból egy pusztá, egy halálgölg lakba. — Hosszu csarnok áll előttünk, fehér márvány íveit rózsaszín korintli oszlopok tartják, az oszlopok között egy-egy áloe nyujtogatja túsék szárait felénk s a csarnoknál a tá barsony gyepell s virágágyakkal körített szökőkútunk gyönyörű csapócsalagolnak. — Oh, de mi ez? Egyzerre megáll a rózsafák között sétálgató kínai fűcász s alázatosan meghajlja selyem derekát, a bűszke páva a gyepre teríti drága öltönyét; a szobrok hideg homlokáról felszáll a pajzán csiz; elejti virág-martalékát a tengelye, nem üldözi többé a víz felszínén utólrétegheten köröket rajzolató legyeket a smaragd mellé pészmarócze; a virágok kolyheihöz tapadtak a tarka lepke. A titkelejes épület mélyéből egy szent önök hangzik fel. — Ur anygala, tárd ki felettünk védszárnyaidat. Ötalmazz és vigasztalj! Állj az emberi gyöngység és az Ur haragja közt! — Dicsértessék az isten! — Takard el szűz kintósóddal az emberek jégfényegyeté vetéseit; ébreszd fel az anyákat, ha kisérdő veszélyben forog; nyisd fel a misekönyv lapjait, midőn a szent könyvből a gonosz ellen övszert keleszünk, tárd szemünk elé ama szent szavakat, melyek a kisértettől megszabadítanak! — Dicsértessék az isten! — Ur anygala, örangyalunk! Töröld ki a szívdükből a mult emlékeit! Terits gyászlepet, átláthatlan fátyolt a világ csábjaira. Oldsd ki belőlünk a bűnös vágyak hevét. Adj Maria arcának szigorú kifejezést, márvány lábainak még nagyobb hűdeséget, hogy ne legyen tisztátalan a gondolatunk! Oh kérjed, kérjed őt, hogyha álmainkban megjelen, ne öltse magára a nök kedves arcját, gyöngéd pillantását, lobogó kintósét, hosszú hajját! — Ur anygala légy velünk! Dicsértessék az isten! Csingi-lingi-lingi-ling!

Lépjünk csak gyorsan ama tág ablakhoz, melynek ragyogó sznes üvege selyem függönyhöz hasonlít, mit látunk mögötte? — Hatvan kamalduli szerzetes térdel oda lenn az oratorium hideg márványkövén s lehorgasztolt fejével veri a «Csingi-lingi» parancsára a mellét. — Mily boldogok, mily egyszerűek a «lemondás» e hósei! — sóhajtom. Szentek azok, kik egy halálhoz hasonló életet képesek folytatni; szentek azok, akik az ész, az érzelmet alvetik a mindenható akaratnak; kik faradság, kicsapongás s rendtelenség nélkül élvezik a költezetet, a tudományt s a művészetet, kik a jövő élet rejtélyei fölött elmdelkedve, mérges sebeket lassan, de biztosan gyógyítják. — Gondolod? Kérdő hátam mögött egy erős hang. Tévédvs! tevő hozzá halakban. Bőrön ez, melynek ércfalai közé aszár zarkónak ezek, hogy mentve legyenek a világ csábjai elől, a melyekkel szembeszállni nem mernek. A hit csak arany álom, s a ki gondolkodott, érzett, élt s az élet velejét hatott, az a szent könyvekben, a hagyományokban csak ritkán találhat idvőt, vigaszt, reményt... Megfordultam: a halvan közül egyik állott előltem. — Mért nem rázod le hát — kérdém a meglepetés hangján — ily meggyöződés mellett a barátcsuklyát? — Csingi-lingi-ling! hangzott e pillanatban az «Ave-Maria» csengettyűje. — Mert lemondam! susogá térdre hullva a barát s száraz kézzel távozásra intett. — Örömmel követtem az intést, megborzadtam a «lemondás» csengettyűjéül.

Képzelt az istene, csillagok a testvérei; megleldezik embertársairól, s midőn azt hiszi, hogy a bölcsesség templomába jutott a boldogság közöbén áll, lábat a földi iszapba sülyedtek, hideg lett előtte a lábajás, hazug a vallás s a költezetlet a szerelem is elparlogott. — Nagyon sok ember azt hiszi, hogy mivel szereti annyit, mint kétszer élni, néki jobában áll kétszer szeretni, mert 6 négyzer kar elni s az eredmény az, hogy tulajdonképen egyszer sem élt igazán, hogy multja: lénye jobb részének gyilkosa volt, jelene: kétségbeesett család s a jövője: szitkozódás és átkozódás, az élete tehát: iga! — Az egyik fél a csendességéld, mert ingerli a nyugalom, akadályokat keres, fardalmakat hajhász, s hogy célját elérje, hogy rémetől megszabadulhasson, a féltékenység, az irigység, s a háltalanságtól sem riad vissza. Szomjuhozza a dicsőségét a öléi a veszélyt; nagyváravágó, szerencsétlenségét ökoz és maga is szerencsétlen lesz, mert mire a bete s a nyugalom jótékony hatását felismerte: kitégett a kebele s üres a szive! — A másik az önzés rabja. Oh, az önzés irtoztatos hatalom. A ki körmei közé került, nem menekül meg töle soha. Az önzés szüntelen izzal, szüntelen ébren tart, lép, marcangol, s midőn szünetjét kielegít egy pillanatra, midőn emelkedni akar a lélek: a föld röghöz szegsz s szenvedésekkel körülháló. — Ime az emberiség szerencsétlenségének, boldogtalanságának millió kulforrásai közül egynehány! — De hát azt mondják, hogy a nagy lelkek a szerencsétlenségben megistizulnak s csak a bukott embernek kell meghalnia. Nem volna tehát e földön nagy lélek s a ki meghalt, az mind elbukott? — Ah, a sziv sokat ígér s a köz nagyon keveset ad, idéltel szólnék az érteket, amig egy fontolgat. A könyör, a megvetsétek szomszédja s a támogató kéz hamar elszibbad. Akit előbb istenként imádtunk, később rabszolgává állajtsuk s ha ellenáll: élveztetel nezzük, miként veri homlokát a templom márványához s kacagunk könyvein. — Játsszunk a pondolattal s elfeledjük, hogy a gondolat oly hatalom, mely a játszót is loigáztatja; egy fégyver, mely saját kezünkkel is megsebzetheti; világitó, de csillá szövdének, mely örvénytől örvényhez vezet, s midőn kialudt, midőn elhagy erkölcsi erőket, szivbeli tenger és loki öröm nélkül az érzéki gyönyörök tengerén hímálóva kések vagyunk becstelenségre, kések vagyunk az örvénybe bukni, mert

